

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ב טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים פב | דף הכולל: נדרים מ.
דף היומי בהלכה: מסימן צ' סעיף ד' עד סעיף ח'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק י' 'ובזה פרשתי' עד 'וזה לשון'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשנים ועשרים חשבוננו" פ"ג "והארבעה ועשרים שתחשוב עם נפשך"

**סיפרתי לו את הסיפור המלא, כולל העדות
של אברהם אביאל שעדיין היתה טבועה
בזכרוני והותירה בי רושם חזק. ואז קרה
דבר מדהים. הרב בעדני החל לבכות!**

**כשיצאנו משם חשבתי לעצמי, איזה לב ענק יש לו לרב בעדני, כמה רחום וחנון צריך
האדם להיות כדי לפרוץ כך בבכי לעיני אנשים, מבלי יכולת להתאפק**

יעקב א. לוסטיגמן

כמקום קבורתם של יהודי העיירה. הנאצים האורים ימח שמן וזכרם,
הצעידו את תושביה היהודים של אדין, כמו גם תושביו של הכפר
הסמוך דוגאלישוק, העמידו אותם על פתח הבור, וירו בהם למוות.
2,130 יהודים נטבחו כאן ביום אחד. חיות הפרא הנאציות לא
חסו ולא חמלו על אף אחד מהם.

הנסיעה היתה קצרה, מהר מאוד חזרתי לביתי, והמחזה הנורא
הזה לא נתן לי מנוח. התחלתי לבדוק מה היה גורלה של הקהילה
היהודית בראדין.

עד מהרה מצאתי תגלית. צילום ישן נושן, של משפט אייכמן.
בתייעוד נראית עדותו של אחד מהעדים הרבים שהעידו כנגד
הצורך הנאצי, יהודי יקר בשם אברהם אביאל, שהתגורר יחד עם
משפחתו בעיירה דוגאלישוק.

בשפה רהוטה וברורה, מספר אביאל את הסיפור הנורא שאירע
כשהיה כבן 13 בלבד. הנאצים הגיעו לביתם והורו להם לצאת
לדרך. הם ידעו בדיוק להיכן מועדות פניהם.

בדרכם ביקשה אמו ממנו ומשני אחיו שצעדו יחד איתם:
"ילדים, אמרו 'שמע ישראל' ונמות כיהודים!".

1,230 קדישים?

חודשים אחדים לאחר מכן, ביום ההילולא של מרנא החפץ

בלארוס היתה מושלגת וקפואה כשהגעתי אליה בפעם
הראשונה. זכיתי להצטרף למשלחת של רבנים גדולי תורה,
שיצאו בשליחות 'דרשו' כדי להעביר בתפילה על ציונו הקדוש
של מרנא החפץ חיים זצלה"ה.

הקור היה גדול, והמשלחת המצומצמת עשתה את דרכה
מהבירה מינסק בה נחתנו, לעבר העיירה הקטנה בה התגורר
מרנא החפץ חיים.

בבית העלמין הוכן במיוחד אוהל מחומם על מקומו של
הציון הקדוש. אז עוד לא נבנתה הסככה הגדולה שכיום מכסה
את מקום הציון. בית העלמין היה במצב די מוזנח, ורק מצבות
במעטות נותרו לפליטה.

התפללנו, התרגשנו, הרבנים הזכירו את שמות הגיבורים
שקיבלו על עצמם להצטרף ללימוד 'הדף היומי בהלכה', לקראת
תחילת המחזור השני.

כשיצאנו מבית העלמין, ראיתי מצבה שתפסה את תשומת לבי
מרחוק. סטיית מעט מהשביל וניגשתי.

המחזה שראיתי היה מזעזע, לא פחות. מצבת ענק, ארוכה
ארוכה, ולידה ניצבת אנדרטה שמספרת את הסיפור.

בשנות הזעם של אירופה, נחפרה כאן תעלה עמוקה, ששימשה

סיפרתי לו את הסיפור המלא, כולל העדות של אברהם אביאל שעדיין היתה טבועה בזכרוני והותירה בי רושם חזק.

ואז קרה דבר מדהים. הרב בעדני החל לבכות! יהודים נרצחו פה! יהודים שכל מה שעניין אותם זה שהילדים שלהם יגידו 'שמע ישראל' לפני מותם. יהודים שהוצעדו לכאן על ידי צוררים איומים ונוראים, ובכל זאת לא איבדו את אמונתם, "אמרו שמע ישראל ונמות כיהודים".

אמרנו כמה פרקי תהילים ולאחריהם אמר הרב קדיש בקול בוכים.

כשיצאנו משם חשבתי לעצמי, איזה לב ענק יש לו לרב בעדני, כמה רחום וחנון צריך האדם להיות כדי לפרוץ כך בבכי לעיני אנשים, מבלי יכולת להתאפק, לאחר ששמע כזה סיפור מזעזע. ביום בו חשכו המאורות ונסתלק מרן לבית עולמו, נזכרתי ברגעים המצמררים הללו וחשבתי שהרי חז"ל הקדושים כותבים דברים נפלאים על מי שמוריד דמעות על אדם כשר, הלוואי שהיה בי הכח לבכות כך על הרב בעדני ביום פטירתו כמו שהוא בכה על אותם קדושים וטהורים שנרצחו עשרות שנים קודם לכן. ה' יקום דמם, וזכותו של הרב זצ"ל תגן בעדנו.

חיים הק', יצאה משלחת נוספת של רבנים לתפילה על הציון, גם הפעם היתה זו יוזמה של ארגון 'דרשו' וגם הפעם זכיתי להצטרף לנסיעה המיוחדת.

אחד הרבנים שהצטרפו לנסיעה, היה מרן הגאון הגדול רבי שמעון בעדני זצ"ל.

הפעם היתה זו משלחת גדולה, היו רבנים רבים מאוד, היה קצת יותר קשה לגשת לרבנים.

אחרי מעמד התפילה על הציון, שוב ניגשתי לקבר האחים של יהודי ראדין. הפעם הרגשתי קשור יותר לעניין כי גם הכרתי את הסיפור שלהם.

החלטתי לנסות לארגן מניין לאמירת קדיש. מי יודע אם אי פעם אמרו קדיש על יד קבר האחים הזה בכלל? וגם אם אמרו שם קדיש, בוודאי לא אמרו שם עדיין 2,130 קדישים כמניין הנפטרים הטמונים כאן. ביקשתי מכמה יהודים טובים שיתאספו, וחיפשנו מישהו שיוכל לומר קדיש, והנה ראינו את הגר"ש בעדני זצ"ל מתקרב. הוא הבחין בהתקהלות ושאל לפשר הדבר. הסברנו לו את מטרתנו, והוא מיהר להצטרף ליוזמה.

הרב התעניין לגבי קבר האחים, ואני שכבר הגעתי מוכן,

**"מעכשיו אני בטוח שגם אתה תאמין שיש בורא לעולם!"
- אמר הרב הלברשטט ליהודי האוקראיני. הלה הביט בו
משתומם, והרב הלברשטט המשיך: "היום פורסם שמספר
הטנקים ששלחו מדינות המערב לאוקראינה מגיע לכ-250.
אבל, אתה יודע כמה טנקים 'קיבלה' אוקראינה מרוסיה עצמה?"**

כשרוצים להשפיע ולקרב, הקב"ה מסייע למצוא את המילים הנכונות

כך, עד השבת שבין יו"כ לסוכות השנה. מה קרה אז? - באתי אליו ואמרתי לו: מעכשיו אני בטוח שיהיה אחרת. גם אתה תאמין שיש בורא לעולם'.

היהודי האוקראיני פותח על הרב הלברשטט זוג עיניים, ואינו מבין למה הוא מתכוון. והרב הלברשטט מספר לו כי היום פורסם שמספר הטנקים ששלחו כל מדינות המערב לאוקראינה כדי לסייע לה במאבקה נגד רוסיה מגיע לכ-250 טנקים, וזה הרבה מאוד כמובן. "אבל תשמע" - הוא ממשיך ללחוץ לאוזני האוקראיני - "אתה יודע כמה טנקים רוסים נפלו שלל בידי אוקראינה?" משהיהודי האוקראיני שתק ולא הגיב, סיפר לו הרב הלברשטט שמספר הטנקים שנפלו שלל מגיע ליותר מ-350! דהיינו כ-100 טנקים יותר מכל מה שמדינות המערב 'תרמו' למדינה שלו.

"אתה רואה, אמרתי לו, שאם הקב"ה רוצה הרי שהאויבים עצמם מספקים תחמושת לאלה הנלחמים איתם, ואם לא הקב"ה שמסבב את כל העניינים הללו, מי היה יכול לעשות זאת בלעדיו?" הרב הלברשטט הוסיף לספר לו שחלק גדול מהשבויים

את הסיפור המיוחד שלפנינו שמענו מפי בעל המעשה הרה"ג רבי מתתיהו הלברשטט שליט"א, מו"ץ בבית דינו של מרן הגר"נ קרליץ.

הרב הלברשטט מטריח את עצמו מדי שבת-קודש לבית החולים 'מעניי הישועה' ועושה קידוש לאנשי הצוות, גם לאלה שאינם מגדירים את עצמם עדיין כשומרי מצוות. הוא ניגש מאחד לאחד, מוציאם ידי חובת קידוש, ומוסיף דברים בשבחה ומעלתה של שבת-קדשנו. מהסיפור דלהלן שאירע עמו, אפשר ללמוד שגם היהודי הכי-רחוק מהשי"ת יכול להתעורר, אם מוצאים את המילים המתאימות כדי להשפיע עליו, ותמיד אפשר למצוא את המילים הללו... צריך רק לרצות לקרב, ואז נמצא את המילים...

מספר הרב הלברשטט: ישנו יהודי שעלה מאוקראינה הנמנה על אנשי הצוות בשער הכניסה לבית החולים, שבכל פעם כאשר אני עושה לו קידוש, הוא אומר לי: 'אני לא חונכתי על כך שיש בורא לעולם, ואני מרגיש כך עד עצם היום הזה'... מדי פעם אני מנסה לשכנעו לחשוב אחרת, אבל במשך תקופה ארוכה לא הצלחתי במשימתי זו.

על ההודאה הזו של האוקראיני, ואמר לו: 'אם כך, הבה תקיים כמה מצוות בחג הסוכות', וגם לזאת הוא הסכים. ביום הראשון של חג הסוכות הגיע הרב הלברשטט אל שער בית החולים עם ארבעת המינים וזיכה את השומר בקיום מצוות לולב, תוך שהוא מלמד אותו לפני-כן את ההלכות היסודיות. וכל זאת בגלל ה...טנקים הרוסיים שנפלו לידי אוקראינה. (קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

הרוסיים הנמצאים בידי האוקראינים היו אלה שהפעילו את הטנקים, ועכשיו, בשביים, הם מסייעים לבני עמו להפעיל את הטנקים המשוכללים. היהודי שניצב בשערי בית החולים אכן התרגש לשמוע את הדברים ורגש ההזדהות שלו עם בני עמו הביאו לידי ההבנה שהקב"ה הוא זה שסייע לאֶחָיו באוקראינה. "אם כך", הוא אמר, "הרי באמת יש אלוקים בעולם!" הרב הלברשטט החליט 'לטפס'

כשביקש רבי שמחה מהמוכר לקחת את הרכב לבדיקת טכנאי, שאלו הלה: "זמנין אדע שאינך מתכוון לגנוב אותו?!" חשדו של רבי שמחה התעורר: 'אם הוא חושב שאני גנב - אולי הוא בעצמו גנב?' והחליט לבדוק במשטרה מה מצב הרכב...

המסר מהסיפור ברור. הפוסל - במומו פוסל. אדם רואה את הזולת במשקפים שלו עצמו. אולם תלמידו של רבי שמחה זצ"ל, הגאון רבי נח אורלויק שליט"א, הפיק מהסיפור לקח מאלף נוסף: נתבונן רגע, באיזה עולם חי אותו מוכר רכב? הוא חי בעולם חשוק, בעולם של גנבים ורמאים - כי הוא תמיד חושד שכולם כמוהו! הווה אומר, שאדם עם מידות רעות - סובל! ולפיכך, כאשר אתה מבחין אצל הזולת במידות רעות, אינך אמור לכעוס עליו אלא פשוט לרחם עליו! חייו אינם חיים, אין לו ידידים - ובעצם אין לו כלום! הוא חי את חייו האומללים, נעבעך, בעולם של רוע וחשדנות, של תכונות וסכסכנות. (מעובד ע"פ 'איש לרעהו')

מעשה היה עם הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל (בנו של מרן רבי אלחנן זצ"ל הי"ד), שנצרך למכונית והחליט לקנות מכונית יד שניה. לפני הקניה ביקש מהמוכר לקחת את הרכב לטכנאי על מנת שיבדוק את תקינותו ויעמוד על טיבו. שאל אותו המוכר: ומנין אדע שאתה לא מתכוון לגנוב לי את המכונית?! השאלה הזו לא מצאה חן בעיני רבי שמחה והוא הרהר לעצמו: 'הוא חושב שאני גנב - אולי הוא בעצמו גנב?!' החליט לבדוק במשטרה מה מצב הרכב. התברר שהרכב אכן היה גנוב!

פעם אמר לי מרן זצוק"ל: "מחנך טוב צריך 80 אחוז לא לראות!" שאלתי אותו: ואם אני רואה? ענה לי: "אז אל תראה". ואם בכל זאת ראיתי? - "תחשוב שלא ראיתי!" חזרתי ושאלתי: אבל התלמיד רואה שראיתי, ואם לא אגיב אולי ילמד מכך שזה בסדר?

יסוד נפלא בחינוך ממרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל

אולי ילמדו מזה מדשתק משמע ניחא ליה? מרן זצוק"ל הרצין ואמר: "אל תהיו כאלו בעלי גאווה, המחנכים צריכים להפסיק לחשוב שהם מנהלים את כל העולם, תנו להם להתמודד!" עניתי ואמרתי: ראש הישיבה, תורה היא וללמוד אני צריך. אז הסביר לי פנים והחל לומר: "העולם מלא חיידקים, אדם נדבק כל הזמן בהמון חיידקים, מדוע אינו נופל למשכב בכל

סיפר אחד מגדולי המחנכים ומרביצי התורה: פעם אמר לי מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל: "מחנך טוב צריך 80 אחוז לא לראות!" שאלתי אותו: ואם אני רואה? ענה לי מרן זצוק"ל: "אז אל תראה". המשכתי לשאול: ואם בכל זאת ראיתי? ענה לי מרן זצוק"ל: "תחשוב שלא ראיתי!" חזרתי ושאלתי: התלמיד רואה שראיתי, ואם אני לא אגיב

יום עשר פעמים? כי הקב"ה ברא מערכת חיסונית בגוף והיא מתגברת על רוב המחלות, כשאין ברירה והחידק היה חזק מדי צריך לקחת תרופה, אוי ואבוי לאדם שנוזקק על כל חידק לקחת תרופה.

"כמו במחלות הגוף, כך הם מחלות הנפש, כלומר, ההתמודדות עם היצרים הרעים. יש יצר הרע, הוא קשה מנשוא, אבל הקב"ה אינו מעמיד אדם בניסיון שאיננו יכול לעמוד בו. מתנסים, נופלים, מתמודדים ומתרווממים, וככה צומחים, רק כך ניתן לגדול ולצמוח. תפקיד ההורים והמחנכים לתת כלים, במצבים מאוד קשים לתת משענת ועצה, פעמים להעמיד במקום, אבל אלו רק תרופות או חיסונים, לפחות שמונים אחוז צריך הילד והנער להתמודד

בכוחות עצמו, אחרת הוא יהיה נכה".

אמר אותו מחנך: "אני חייב להעיד שבמשך למעלה מעשרים שנות עיסוק בחינוך, אילו הייתי מתייחס לכל מה שראיתי, והייתי נותן להם את היחס המקובל, כיום רבים מתלמידי ותלמידותי היו יושבי קרנות!

"ההתעלמות הרבה שהתעלמתי על-פי אותה הכוונה של מרן זי"ע, נותנת לי כיום עונג עצום לראות את הבעלים של אותן בנות שהם מטובי האברכים בעיר. רובם אומרים לי שמאחורי השטייגען שלהם עומדת רעייתם, ואני חושב בליבי, אילו רק היה יודע אותן אברך מה עברה רעייתו בבחרותה..."

(הרה"ג רבי גדליה הוניסברג שליט"א, מגזין במה)

בהמשך הגיעו לביתו של השדי חמד' עוד אנשים עם שאלות, וראינו שכל פעם לפני שפתח את הדלת מלמל בלחש כמה דיבורים. אחי, שהיה תלמיד חכם מופלג רצה לדעת מה הוא ממלמל, ופנה אליו ואמר: תורה היא וללמוד אני צריך, מה הרב לוחש לעצמו בכל פעם?

והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות

והיה לי אקדח, וביקש שאתלווה עמו בדרכו לחברון. מספר האיש: כשהגענו לביתו של השדי חמד ראינו שעומד אצל החלון ומלמל שם בלחש איזה דברים. דפקנו בדלת ופתח לנו, אחי שאל את שאלתו וענה לו מה שענה. בהמשך באו שם עוד כמה אנשים עם שאלות וראינו שכל פעם לפני שפתח את הדלת מלמל בלחש כמה דיבורים. אחי שהיה תלמיד חכם מופלג רצה לדעת מה ממלמל השדי חמד, ופנה אליו ואמר: תורה הוא וללמוד אני צריך, מה אומר לעצמו הרב כל פעם.

אמר לו השדי חמד: הלא עכשיו ערב פסח ואנשים באים אלי כסדר עם הרבה שאלות, ואפשר שמריבוי השואלים אאבד הסבלנות הנצרכת לכל אחד, ואני רוצה ליתן לכל אחד 'מיין הארץ און מיין ווארעמקייט' - את כל הלב והחמימות, והראה להם השדי חמד שכתוב על הדלת: "והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות". ואמר להם: כשאדם נוקש על דלתי אני משנן לעצמי זאת עד שאני מרגיש שיש לי את הסבלנות המספיקה בשביל כל אחד. (גיליון נועם החיים מקץ תשפ"ג)

איכס היה פקיד קטן וחרוץ במחלקה אחת בתוך ארגון גדול. סיפר כ"ק אדמו"ר מזידיטשוב - ווערצקי שליט"א: כ"ק אאמו"ר שליט"א שמע מהרב ר' שמעון הירשער מלונדון, שפעם אחת הלך לבקר את אחד משומעי לקחו שהיה באותו עת שלא בקו הבריאות ושהה בבית הרפואה, כשיצא משם ראה בחוץ אדם הנראה כגוי, איחל לו ר' שמעון רפואה שלימה בשפה האנגלית. ענה לו האיש בשפת האידיש: "אלי אין אתה בא לביקור חולים"... הבין ר' שמעון שהוא יהודי ושאלו מהיכן הוא. ענה האיש: אנכי מירושלים, אולם כבר סרתי מן הדרך וירדתי מירושלים כבר לפני המלחמה. ביקש ממנו ר' שמעון לספר איזה עובדא שהיה לו עם חכמי ירושלים.

סיפר האיש שאחיו היה תלמיד חכם והתגורר בירושלים, ופעם אחת לפני יום טוב פסח התעורר לו שאלה קשה במיוחד, ורצה לנסוע לחברון לשאול את בעל השדי חמד שהתגורר שם, אבל בעת ההוא היה קשה לנסוע בדרכים מפני הישמעלים שהיו מפריעים לעוברים ושבים, הילכך פנה אחי אלי שהייתי 'חלוץ'

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בערב ר"ח ניסן, סיום זמן חורף, היכל הישיבה כבר כמעט היה ריק מאדם, ואני התרתי לעצמי לפנות גם כן לדרכי. והנה בעת יציאתי החוצה פגש בי מרן הגרא"מ זפנה אלי: "מה עם השאלה? מדוע לא הגעת היום?" לא הבנתי מה מתרחש כאן...

אף פעם לא פטורים מלעשות את מה שאפשר לעשות

והוסיף ואמר: "נראה לכאורה שהרמב"ם עולה בסדר ה'אפילו', בתחילה 'עני', אחר כך 'בעל יסורין' וכו', עד שהוא ממשיך לרום החידוש - 'אפילו בעל אשה ובנים'... אם כן אפוא מבואר שלבעל אשה ובנים קשה יותר ללמוד מכולם, ואתה, עדיין בחור ולא נכנסת לדרכת 'אפילו בעל אשה ובנים' וכבר אתה רוצה לסגור את הגמ'... בלית ברירה, פניתי אל החדר ו'חילצתי' מתוכו את החברותא, שהיה תוך כדי אריות חפציו לנסיעה הביתה, ופנינו אל בית המדרש המרוקן להכין את השאלה... לאחר שעה של לימוד הסוגיא עלה בידי שאלה קשה כברזל, ופניתי למקומו של הגרא"מ - יש לי שאלה... אך כשראה אותי רה"י פטר אותי מיד, לך לחיים ולשלום...

ואף לאחר מכן, באחד מימי בין הזמנים הגעתי לתפילת מנחה בהיכל הישיבה, ומכיון שהיו שתי דלתות משני צדדי בית המדרש - מצאתי את עצמי נכנס אל מול פני הגרא"מ. ברגע בו ראה אותי סימן לי - מה עם קושיא?... את התפילה כבר לא הספקתי, ונאלצתי להתפלל במקום אחר, אבל את הלימוד למדתי: אף פעם אין זמן של פטור, ובכל זמן מחוייבים לפי אותו הזמן. תמיד יש מה לעשות, ותמיד אפשר לעשות את מה שיש לעשות... (גיליון ועד ליל שבת)

סיפר הגאון הגדול רבי ישראל בונם שרייבר שליט"א: בשנות בחרותי המאוחרות בישיבת פוניבז' כבר נישאו מרבית חברי, וכשהבחין בי הגרא"מ קרא לי אליו וקבע עובדה - שעלי להיות נתון ל'מחייב', לבוא אליו כל סדר עם שאלה בלימוד. ואף שבאותה עת למדו בישיבה מסכת נדרים - הודיע לי מרן (שבאותם ימים עוד למד סדר ב' בהיכל הישיבה) שהוא לומד בסדר שני נזיר... אי לכך, הוצרכתי ללמוד את שתי המסכתות, ולבוא מדי פעם בפעם עם שאלה טובה בלימוד במסכת נזיר.

בשנה השניה לסדר הנזכר, כשהגיע כבר סוף זמן חורף, זכיתי בשעטו"מ לבוא בברית אירוסין, כשהאירוסין התעתדו להיות בליל ר"ח ניסן - לאחר סיום הזמן בישיבה. באותו יום של ערב ר"ח, ההיכל כבר כמעט היה ריק מאדם, ואני התרתי לעצמי לפנות גם כן לדרכי - הלא אין ספק שאין כאן דחוויה אלא הותרה ובהכי לא גזרו רבנן... אך הנה, בעת יציאתי החוצה, פגש בי מרן הגרא"מ ושאל: מה עם השאלה? לא הגעת היום...

אני לתומי לא הבנתי מה מתרחש כאן, וניסיתי להזכיר לרה"י שהיום לכאורה אני אמור לחגוג את שמחת התנאים, ולא של מישהו אחר אלא שלי... אבל הוא השמיע באוזני את דברי הרמב"ם: "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה... ואפילו בעל אשה ובנים",

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מאיזה ספר החתם סופר לקח תשובה?

נדרים דף פב

האשה שנדרה בניזיר

סור ומבקש לשמו את חוות דעתו איזה צד הוא הנכון והאם אשה יכולה להיות נזיר אם לאו? השיב לו החתם סופר: ספר קטן בביתי וחומש שמו, ובו נאמר: איש או אשה כי יפלא לנדר נזיר להזיר לה'.

מסופר על אחר ששלח שאלה לחתם סופר האם אשה יכולה להיות 'נזיר', בשאלתו פלפל ארוכות השואל והביא צדדים לכאן ולכאן, ערם ראיות הביא הוכחות, ואת הכל הציג בכתב יד בארוכה ובאופן הנראה פלאי ממש, כשהוא מסיים ופונה לחתם

מה הם ארבעת השלבים של תחילת היום ההלכתי?

'האיר המזרח', ואילו להתנוצצות אור השמש הקודמת לו, אין השלכה הלכתית.

3. 'משיכיר' - כשאור היום מספיק לְכַדֵּי "שיראה את חברו הרגיל עמו קצת, בריחוק ארבע אמות, ויכירו"; ובתרגום זמן זה למעשה רבו השיטות והמנהגים, והם נעים בין 6 דקות לאחר עלות השחר, ל-30 דקות לפני הנץ החמה.

4. הנץ החמה - תחילת הַרְאֹת אור השמש בראשי ההרים. [שו"ע פט, א, משנ"ב א-ד, וביה"ל ד"ה ואם; בו"מ דרשו, 2 ור1]

תחילת היום ההלכתי, מחולקת לארבעה שלבים, המופיעים לפי הסדר הבא:

1. 'עלות השחר', או 'עמוד השחר' - התנוצצות אור השמש בקצה האופק המזרחי; והשיטות בקשר לזמן זה, נעות בין 72 ל-96 דקות לפני הנץ החמה, (ראה להלן). וזמן רב לפני עלות השחר, נראה כוכב המכונה 'כוכב הבוקר', אך אין לו משמעות הלכתית.
2. 'האיר המזרח' - הופעת אור השמש על פני כל האופק המזרחי. ולדעת פוסקים רבים, 'עמוד השחר' הוא הזמן שבו

מצוות שזמנן ביום - האם ניתן לקיימן החל מעלות השחר?

ותחילת זמן קריאת שמע, ציצית ותפילין, לכתחילה - היא בזמן 'משיכיר'. ואם קרא קריאת שמע באקראי לפני 'משיכיר' (לאחר שהאיר המזרח) - יצא ידי חובה; ובשעת הדחק, מותר הדבר אף לכתחילה. ומצוות מסוימות - תיקנו חכמינו ז"ל שלא לקיימן עד לאחר הנץ החמה, מחשש שיטעו ויקיימו את המצוה לפני עלות השחר.

[שו"ע פט, א, משנ"ב א, ב רד, וביה"ל ד"ה ואם; בו"מ דרשו, 3; שו"ע תקפח, א, ותרפז, א]

בהמשך לאמור: זמן הקיום של מצוות שזמנן ביום, מתחיל בזמן 'עלות השחר'. וכאמור, לדעת פוסקים רבים, זמן זה הוא בשעה ש'האיר המזרח'; ויש אומרים, שהוא בזמן התנוצצות אור השמש באופק המזרחי. ולמעשה, יש להחמיר כדעה הראשונה אף בשעת הדחק, ומי שקיים את המצוה לפני שהאיר המזרח - עליו לשוב ולקיימה לאחר מכן. אולם, אם מדובר בתפילת שמונה עשרה של שחרית, יתכן שאין לשוב ולהתפלל, מחשש ברכה לבטלה לדעת החולקים; וראה להלן בנוגע לזמן תפילת שחרית לכתחילה.

האם צריך לסיים את כל התפילה בתוך 'זמן תפילה'?

ל'שליש' זה, קיימת המחלוקת המפורסמת: יש אומרים, שאורך היום לענין זמני היום ההלכתיים, הוא משך הזמן שבין 'עלות השחר' ל'צאת הכוכבים', וזמן זה מכונה 'זמן מגן אברהם'. ויש אומרים שהוא משך הזמן שבין הנץ החמה לשקיעתה, וזמן זה מכונה 'זמן הגר"א ובעל התניא'. וצריך לסיים את כל התפילה בתוך זמן תפילה, ואף את חזרת הש"ץ יש לסיים בתוך זמן זה.

[שו"ע פט, א, משנ"ב ב-ד, וביה"ל ד"ה יצא; בו"מ דרשו, 6 ור1]

זמן תפילת שמונה עשרה של שחרית לכתחילה, הוא בזמן 'הנץ החמה', וחכמינו ז"ל הסמיכו דין זה על הכתוב בספר תהילים: "יִיְאָדָּךְ עִם שְׁמִשׁ". ובדיעבד, אם התפלל שמונה עשרה של שחרית לפני הנץ החמה, לאחר זמן 'משהאיר' - יצא ידי חובתו. ויתרה מזו, הנוהג להתפלל בקביעות, אף שלא בשעת הדחק, בין זמן 'משיכיר' להנץ החמה - אין למחות בידו. וזמן התפילה נמשך עד סוף השליש הראשון של היום. ובנוגע

* אשה בימי טומאה חייבת בתפילה ובכל הברכות אף בימי טומאה. ומותר לה להיכנס לבית הכנסת, ולנגוע בספרי קודש, אך לא תסתכל על ספר התורה בשעת הגבהתו. וכן לא תיכנס לבית הקברות, ויש להחמיר בכך אף בקבר יחיד; ובשעת הצורך, תלך לבית הקברות, ותעמוד במרחק של לפחות ארבע אמות מהקברים.

* יש נשים שנהגו שלא להיכנס לבית הקברות במשך כל תקופת עיבורן, משום שהן מצפות שבמהרה יבנה המקדש, וילדו את ילדיהן בטהרה לצורך שאיבת המים לצורך אפר 'פרה אדומה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה עדיף - שהציבור יעמיד 'מורה הוראה' או שיתפללו?

לש"ץ, גם אם אינו מסוגל מסיבה כלשהי לשמש כש"ץ, ועקב כך תתבטל מצות התפילה בקרב ציבור זה. ואנו למדים מדבריו אלו, את עוצמת החובה של העמדת רבנים מורי הוראה. ואף במקומות שבהם יש בני תורה היודעים לפלפל בתורה, אין די בכך כמובן, וחובה להעמיד רב הבקי בהוראה, בעיון וביושר, ואשר נסמך להוראה מחכמי התורה המפורסמים. [שו"ע נג, כד, משנ"ב עא, וביה"ל ד"ה שליח]

בתשובות הרא"ש, נשאל בנוגע לציבור של עמי הארץ, שלא ידעו הלכות, ואף לא ידעו להתפלל, וגם ממון רב לא היה להם, והיה באפשרותם לשכור אחד מן השנים: רב מורה הוראה, שידריכם בשמירת האיסורים ובקיום המצוות, או שליח ציבור, שיוציאם ידי חובתם בתפילה. והשיב הרא"ש, שאם הרב שהם רוצים לשכור, הוא "רב מובהק, וגדול בתורה, ובקי בהוראה ובדינים", בוודאי שהוא קודם

דמי שביעית לצדקה

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שביעית ואסור להשתמש בהם רק לאכילה ושתיה, וגם הדמים שנתן יש בהם קדושה ויש חשש מכשול שישתמשו בהם לשאר צרכים שאסורים בדמי שביעית, לכן הטוב יעשה שיחלל גם את הדמים שבידו וגם את הדמים שנתן על דבר מאכל ויאכל אותו. וכמבואר בדרך אמונה (פ"ו ס"ק נ"ט) שאפשר לחלל גם של חברו שלא מדעתו באופן שזה זכות בשבילו. והראוי לעשות באופן שלא יתפסו הדמים בקדושה שימכור בהקפה ויקבל הדמים אח"כ לאחר שכבר מכר, וטוב לצאת דעות הראשונים שיקח את הכסף לאחר שכבר שתו את היין שאז לכל הדעות לא נתפס בקדושה.

שאלה: שכן שלי דפק אצלי בערב שבת וביקש לקנות ממני שני בקבוקי מיץ ענבים לקידוש, הבאתי לו שני בקבוקים ושילם עבורם עשרים וארבע שקלים, לאחר כמה דקות דפק ילדי השכנים ובידם קופת צדקה ונתתי להם ארבע שקלים מתוך הכסף שהיה בידי. אחר כך נתעוררתי שיש בזה איסור סחורה בפירות שביעית שמכרתי יין בתשלום, ועוד איסור שנתתי דמי שביעית לצדקה, ובכן מה לעשות בכדי שלא יכשלו בדמי השביעית שנתתי?
תשובה: אין בזה איסור סחורה, כיון שלא קנה על מנת למכור וגם לא מכר ברווח רק במחיר ששילם, אך הדמים נתפסו בקדושת